

Kriminaalipolitiikka- ja rikosoikeusosasto
Rikosprosessi/
Rikoksentorjunta ja seuraamukset

Pöytäkirja

4.2.2025

Sakkomenettelyn uudistamistyöryhmä 4. kokous

Aika 27.1.2025 klo 13:00–15:30

Paikka kh. Labor, Meritullinkatu 10 & Teams

Osallistujat Juho Martikainen, OM, puheenjohtaja
Hanna Leivo, OM, sihteeri
Anni Haikarainen, OM, sihteeri
Jari Pajunen, SM
~~varajäsen Heidi Kankainen, SM~~
Sakari Haataja, ORK, Teams, paikalla 14:15 eteenpäin
varajäsen Maiju Harju, ORK, Teams
Konsta Arvelin, Poha
~~varajäsen Olga Larinkari, Poha~~
Antti Sundberg, SY
Ollipekka Toivanen, SY
Krista Soukola, TIV, Teams
Tea Rantanen, HelKO
Markus Paljakka, Raja
~~varajäsen Kari Kettunen, Raja~~
Camilla Söderman-Kylänpää, Tulli, Teams
varajäsen Petri Kivelä, Tulli, Teams
Pekka Ylikoski, AA-liitto, Teams
~~varajäsen Björn Boucht, AA-liitto~~

1. Sakkolajit

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 13:00.

Keskusteltiin aluksi tausta-aineiston pohjalta rikesakon asemasta ja määräämismenettelystä. Todettiin, että rikesakon käyttöalaa selvitetään erikseen muissa hankkeissa eikä työryhmä käsittele

Postiosoite
Postadress

Oikeusministeriö
PL 25
FI-00023 Valtioneuvosto
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress

Meritullinkatu 10
00170 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon

0295 16001
Internat.
+358 295 16001

Faksi
Fax

09 160 67730
Internat.
+358 9 160 67730

S-posti, internet
E-post, internet

kirjaamo.om@gov.fi
www.oikeusministerio.fi
www.justitieministeriet.fi

rikesakon asemaa laajemmin. Jatkovalmistelussa voidaan kuitenkin arvioida ainakin mahdollisuutta keventää rikesakon tiedoksiantoa.

Todettiin, että työryhmä kannattaa ”sakkomääräys” ja ”rangaistusmääräys” käsitteiden säilyttämistä laissa. On selkeyden vuoksi perusteltua käyttää eri termejä esitutkintaviranomaisen ja syyttäjän määräämistä sakoista. Näistä voisi kuitenkin selvyiden vuoksi säätää lain eri luvuissa.

Keskusteltiin poliisin antaman sakkovaatimuksen merkityksestä ja mahdollisuuksista muuttaa sakkovaatimuksen osalta prosessia kevyemmäksi. Todettiin, että sakkovaatimuksen kaltaiselle instrumentille on jatkossakin tarvetta muun muassa siksi, että epäillylle on selvää, mistä häntä epäillään ja mihin hän antaa suostumuksensa suostuessaan sakkomenettelyyn. Keskusteltiin Ruotsin mallin mukaisesta ennakkohyväksynnästä sakkomenettelyssä, jossa epäilty suostuu etukäteen tiettyyn poliisin esittämään sakon maksimimäärään ja syyttäjän rangaistusmääräys vahvistetaan suoraan tällä ennakkohyväksynnällä. Päätettiin, että selvitetään vielä tarkemmin Ruotsin mallia erityisesti sakkovaatimusmenettelyn yksinkertaistamiseksi.

Keskustelussa todettiin, että valmistelussa pyritään siihen, että menettelyjä ei ole useita erilaisia, vaan lähtökohtaisesti poliisin ratkaisemat asiat käsitellään yhdellä menettelyllä ja syyttäjän yhdellä. Mahdollinen syyttäjälaitteisuus ja korvausvaatimusten käsittely pyritään sovittamaan näihin menettelyihin.

Selvitetään edelleen mahdollisuutta asianomistajan korvausvaatimuksen käsittelylle sakkomenettelyssä. Huomioitiin, että tietyissä rikostyypeissä (esim. näpistys) korvausvaatimus on usein selvä ja helposti määritettävissä, kun taas toisissa korvaukseen liittyy enemmän selvittelyä eikä korvaussumman määrittäminen ole yksinkertaista. Tuotiin esiin, että asianomistajan suostumus sakkomenettelyyn liittyy vahvasti mahdollisuuteen saada korvausasia käsitellyksi menettelyssä.

Korvausasioiden käsittelystä sakkomenettelyssä kannatettiin sitä, että ne käsittelee se viranomainen, joka määrää sakon.

2. Toimivaltasäännökset eli poliisin toimivaltaan kuuluvat sakot

Keskusteltiin tausta-aineiston pohjalta esitutkintaviranomaisen toimivallan rajoista sakkojen määrittämiselle. Keskusteltiin poliisin päiväsakkoajan korottamisesta sekä sakkomenettelyn soveltamisalan laajentamisen suhteesta siihen, miten poliisin toimivaltaa jatkossa rajataan.

Poliisin ja Syyttäjälaitoksen edustajat syyttäjältä kannattivat poliisin toimivallan laajentamista sakkomenettelyn nykyiseen soveltamisalaan, jolloin syyttäjän toimivaltaan jäisivät laajennetun soveltamisalan asiat. Huomioitiin, että sakkomenettelyn käyttöä rajaa joka tapauksessa asian selvyyden ja yksinkertaisuuden vaatimus. Toisaalta todettiin, että merkittävimmät kustannushyödyt voidaan saavuttaa siirtämällä eräitä keskeisiä tunnusmerkistöjä poliisin toimivaltaan. Asiaa on punnittava suhteessa saataviin hyötyihin ja oikeusturvavaatimuksiin.

Poliisin toimivaltaan kuuluvien sakkojen päiväsakkoajan korottaminen nähtiin yleisesti tarpeelliseksi samalla, kun poliisin toimivaltaa muutoin laajennettaisiin.

Huomioitiin, että syyttäjältä saadun tilastotiedon valossa poliisin sakkovaatimukset vahvistetaan pitkälti sellaisenaan syyttäjän toimesta, ja syyttäjän suorittama harkinta on vähäistä suuressa osassa tapauksia.

Sovittiin, että keskustelun pohjalta selvitetään tarkemmin, missä laajuudessa sakkoasioita on perustelluinta siirtää poliisin ratkaistavaksi.

Todettiin, että erätarkastajien toimivaltaan ei ole tarkoituksenmukaista tehdä muutoksia. Esitettävien viranomaisien toimivallan laajentaminen koskisi siis poliisia, Tullia ja Rajavartiolaitosta.

3. Muut asiat

Seuraava kokous pidetään torstaina 27.2.2025 klo 13.00–15.30.

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15:05.